

X. Honismereti Kiadványszerkesztők Országos Konferenciáját, 2007 márciusában a „Dunántúli és határon túli helytörténészek szakmai konferenciáját” Szombathelyen. A tanácskozáson a polihistor tudósra, lelkesre, a hungarus-tudatú Bél Mátyásra is emlékeztek a résztvevők, s a jeles tudós születésnapján Szombathelyen hirdette meg a Honismereti Szövetség a mozgalom újkori szakmai ünnepét, a Honismeret Napját. (március 24.)

ret Napját. (március 24.)

Az egyesületi önálló könyvkiadásnak jelenleg nincsenek meg az anyagi feltételei, viszont néhány egyesületi tag könyvének megjelenítéséhez ennek ellenére szerény pénzügyi támogatást nyújtott. Megnyugtató, hogy a honismereti és helytörténeti munka megyei periodikumai, a Vasi Honismereti és Helytörténeti Közlemények folyamatosan megjelenik a Vas Megyei Levéltár hozzáértő szakmai gondozásában.

Az egyesületi tagok közül többen szisztematikusan folytatják helytörténeti kutatómunkájukat, a faluközösségek segítségével, szponzorok révén több önálló kiadvány (településtörténet) látott napvilágot.

Megjelenteti a vasi helytörténeti, honismereti kutatók új adattárát, mely híven tükrözi a végzett tevékenységek változatosságát, az aktivitások sokrétűségét és az egyéni szellemi teljesítményeket. Az ifjúság szervezett bekapcsolásában szerény eredményeket tudhat magáénak az egyesület annak ellenére, hogy a Honismereti Szövetség által meghirdetett történelmi-honismereti műveltségi vetélkedőkre mindig jelentős számban tudta mozgósítani a középkorú diákokat.

A SZAKMAI MUNKA MEGBECSÜLÉSE, ELISMERTÉSE

A tevékenység, a tagok munkájának szakmai és közvéleményi elismertetésére minden korábbinál erőteljesebben törekedett az egyesület. 4 egyesületi tag a legmagasabb országos elismerésben, a „Bél Mátyás Emlékérem” kitüntetésben részesült. (Nádasdy Lajos, †Dr. Kuntár Lajos, Ács László, Káldos Gyula). Négyen megkapták a „Honismereti Munkáért” elismerést és 51 fő a Szövetség

Oklevelét. Az 1986-ban megyeileg alapított Pável Ágoston Emlékplakettnek, - amely 1993-tól Vas Megye Közgyűlésének hivatalos kitüntetési formája -, 40 honismereti aktivista a büszke tulajdonosa. 2003-ban az egyesület megalapította saját szakmai és erkölcsi elismerési formáját, a „Szülőföldért” Diszoklevelet. Eddig 25 személy és 2 közösség érdemelte ki a kitüntetést. Megtisztelő, hogy egyesület elhunyt tagjáról, Dr. Kuntár Lajosról „Sajtó-díjat” alapított Vas Megye Közgyűlése 2008-ban, Dr. Kiss Mária, volt megyei levéltárgazgató, egyesületi tag a Megyei Közgyűlés legmagasabb kitüntetésében, a „Vas Megyéért Díj” –ban részesült.

Az egyesület gyümölcsöző kapcsolatot alakított ki a hasonló feladatkörű megyei egyesületekkel a vidéki társegyesületekkel a közösen tartott rendezvények nyomán tovább erősödött a szakmai és szervezeti kapcsolata. A megyei közgyűjteményi és közművelődési intézmények felelősen támogatják az egyesület törekvéseit. (Könyvtár, Levéltár, Múzeum, MMIK). Az egyesület létszáma jelenleg 85 fő.

Az egyesület szervezeti, működési keretei napjainkra megszilárdultak, a tagság tá-

mogatásával akcióképessége erősödött, kiszélesedett. A társadalmi tevékenységével a civil összefogás hasznosságát és életképességét bizonyította. A megyei egyesület tevékenységének szerves részét adják a vidéki partneregyesületek: a kőmendi Csaba József Honismereti Egyesület, a cellődömölki Honismereti Munkaközösség, a sárvári Honismereti Kör és a csepregi Honismereti Kör, a vasvári honismereti aktivisták és az újonnan csatlakozó csepregi Farkas Sándor Egylet munkája.

A JÖVŐ

A tevékenység bővítése érdekében szükséges az erőteljesebb fiatalítás, a honismereti „holdudvar” kibővítése; új vonzó helyi és megyei cselekvési lehetőségek feltárása és nyitott szemléletű együttműködés a hasonló célokat vállaló egyesületekkel, közösségekkel; a tevékenység szakmai színvonalának további erősítése az önkéntes kutatók körében; a szellemi és tárgyi örökségvédelemben a sajátos közreműködő szerep szélesítése; a „Vasi Emlékezet” hosszú távú program kidolgozása és mozgósítás a jeles személyek, elődök örökségének tudatosítására. Az egyesület tagjai magukénak vallják Keresztúry Dezső költő szavait: Őrizd nemzeti múltunk emlékeit úgy, bennük újulj magad is, újratemtve hazánk.”

Vas Megyei Honismereti Egyesület

9700 Szombathely, Ady tér 5.

E-mail: vasihonismeret@gmail.com

Web: www.vasihonismeret.hu

Bankszámla szám: OTP 11747006-20105712

Adószám: 18882926-1-18

Tisztségviselők:

Elnök: Zsámboki Árpád

Titkár: Lendvay Istvánné

Elnökségi tagok: Pethő Gyula, Dr. Tilcsik György, Dr. Nagy Zoltán, Balogh Péter, Dr. Kőbölkúti Katalin, Horváth György, Sági Ferenc, Mecsériné Doktor Rozália, Gerencsér Imréné

Szöveg: Zsámboki Árpád

Fotó: egyesületi fotóarchívum

Felelős kiadó: Zsámboki Árpád egyesületi elnök

Az ismertető kiadását a

támogatta.

**ŐRIZD ÉS
BECSÜLD
MÚLTUNK
EMLÉKEIT!**

**20 ÉVES
A VAS MEGYEI
HONISMERETI
EGYESÜLET**

A honismeret - mint mozgalom, mint gyűjtő és kutatómunka - elsődlegesen a magyarság és a társadalom önismeretét szolgálja, ápolja a szülőföld, a lakóhely, és tágabb értelemben a haza iránti elkötelezettséget és megbecsülést. Célja, hogy minél otthonosabban érezzük magunkat honunkban és szűkebb pátriánkban, és a miunk alaposabb ismeretének birtokában cselekedjünk a jelenért és a jövőért.

A honismeret – honszeretet cselekvésünk forrása és ösztönzője. Demokratikus tevékenység és közösségi cselekvés, hisz a társadalom valamennyi rétege számára lehetőséget nyújtott és ad az öntevékeny munkába való bekapcsolódásra: diákoknak, felnőtteknek, értelmiségieknek, kétkézi munkásoknak, papoknak, nyugdíjasoknak. Példamutató elődökként említhetők: néhai Dala József, Laky Rezső, Madáchy Károly, Csaba József, Szikszay Edit, Avas Kálmán, Pomogyi József, Szabó József, Pungor Zoltán, Kuntár Lajos, Bárdosi János, Horváth Ferenc, Gorza Sándor és mások, a ma is munkálkodó Káldos Gyula, Nádasdy Lajos, Ács László, Wellner Lőrinc, Szakály Ferenc, Pethő Gyula, Komjáthy Kálmán és még jónéhányan.

A honismereti mozgalom 3 pillérré építkezett és tölti be ma is funkcióját: tudománysegítés, mely a munkában való részvétel értelmét jelenti; - a nemzeti identitást erősítő szerep, mely a közösségek életben maradását segíti elő; - az emberi életnek értéket adó, hasznos és önzetlenül végzett tevékenység lehetőségét és örömet nyújtja.

Az 1960-as és az 1970-es években megizmosodó mozgalom Vas megyében is maradandó értékeket hozott létre. másfél százal több helytörténeti, falukrónika készült el, helyi muzeális gyűjtemények jöttek létre, emlékhelyeket létesítettek, a

természeti és műemlékvédelmi értékek mentésére akciókat indítottak, sikeres pályamunkák születtek. A Vas megye földrajzi neve és a Vas Megyei Helytörténeti Lexikon anyagának összegyűjtésében is sokan vettek részt. 1974-ben látott napvilágot a honismereti mozgalom mai is megjelenő folyóirata, a Vasi Honismereti Közlemények is.

ÚJRAKEZDÉS

1990-ben választás elé került a létszámában és szakmai tevékenységében még erőteljes mozgalom. 1991. január 26-án megalakult a Vasi Honismereti Egyesület, mely civil közösségként összefogja a megyében munkálkodó honismereti aktivistákat, szakembereket. Az egyesület célul tűzte ki Vas megye múltja és jelene, történelmi, valamint hon- és helyismereti értékeinek feltárását és megőrzését. Arra törekedett, hogy erősítse a nemzeti tudatot és ápolja hagyományainkat. Az egyesület a maga tevékenysége során összehangolja a megyei hon- és helyismereti mozgalomban résztvevők munkáját. Szorgalmazta tagjai továbbképzését, feladatai keretein belül pályázatok, akciók kiírását, kiadványok megjelenítését és a legjelentősebb eredmények megismertetését.

Egyesület első elnökének Dr. Szabó Lászlót, titkárának Horváth Györgyöt választották. Az egyesület vezetősége folyamatosan megteremtette a civil működés alapfeltét-

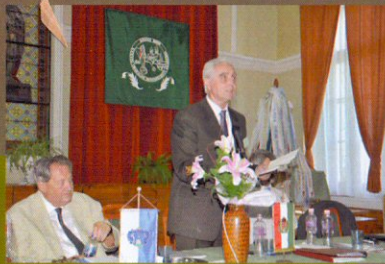

eleit és kereteit. A hasonló feladatkörű vidéki egyesületekkel kialakították a megyére kiterjedő munka tartalmát, a közös együttműködések formáit. Megőrizték a továbbképzés és szakmai kiadványozás korábbi eredményeit, sikeres pályázatokat hirdettek meg. Újszerű találkozási alkalmakat, kezdeményezéseket indítottak útjára, pl. Megyei Pátria Nap, Honismereti Könyvtár sorozat, középiskolások műveltségvetései, milicentenáriumi programok.

ÚJ KEZDEMÉNYEZÉSEK, EGYÜTTMŰKÖDÉSEK

1999-ben új elnököt választott az egyesület, Zsámboki Árpád személyében, Horváth György továbbra is ellátta a titkári feladatokat, őt 2009-ben Lendvay Istvánné követte. 2000-ben az egyesület elindította saját „Pátria” című hírlevelét. A millenniumi készülődésben jelentős társadalmi akcióit hirdetett meg felhívásával az „Eltűnt vasi falvak” nevének felderítését, helyének megjelölését szorgalmazta. (Eddig 10 településen sikerült közös összefogással maradandó emlékjelet - kopjafát, szobrot, ismeretközlő táblát - állítani az elpusztult települések helyén.)

A millenniumi ünnep nagyszerű lehetőségeket kínált az emlékköltészekre, így az egyesület is több kezdeményezést karolt fel. Sikeres volt a „Vallunk téged szülőföldnek” megyetörténeti vetélkedő a Vas Népevel közösen, a települési millenniumi albumok elkészítésében is az egyesületi tagok jeleskedtek. A Vas megyéből elszármazottak I.

„Hazahívó” találkozójának megrendezését is operatíván segítette.

4 egyesületi tag a „Száz falu könyvesháza” millenniumi akció keretében települési monográfia megírásában jeleskedett. Elindította a „Vasi emlékezet” hosszú

távú programsorozatot, amelyben a honismereti munka eszközeivel kiemelt figyelmet kapott a megye tárgyi és szellemi örökségének védelme. Társegyesületi együttműködésben kezdeményezte pl. Szombathely jeles személyiségeinek emléképalását. (Hollán Ernő, Dr. Horváth Boldizsár)

Az egyesület szakmai és támogató partner volt más ismert személyiségek életpályájának megismertetésében is, így pl. Dr. Kiss Gyula főiskolai tanár, művelődéstörténész, Békefi Antal népzene-kutató tiszteletére rendezett emlékkonferenciák szervezésében. Anyagilag szerényen támogatta a Rumi Rajki Műpártoló Kör kezdeményezéseit, pl. Kaposy János levéltáros, művészeti szakiró síremlékének felújítását és Dr. Gerő László európai hírű építésmérnök, műemlékvédelmi szakember szülőházán emléktábla elhelyezését. A bérbaltavári „Ősállatcsont telep” megismertetéséhez érdemleges segítséget adott az egyesület. A megyében elsőként kezdeményezte a magyar Nobel-díjasok emléktáblájának elkészítését és elhelyezését a községi Jurisich Gimnáziumban.

A magyar történelem jeles évfordulóit, személyiségei tiszteletére önállóan vagy a tagegyesületek programjához társulva méltó megemlékezéseket tartott, a helyi ünneplésekhez csatlakozott. (Kossuth Lajos, Rákóczi-szabadságharc, Deák Ferenc, Balassi Bálint, Reneszánsz éve stb.)

Minden évben megrendezi a Megyei Pátria Napot, mely alkalmat kínál az emlékezésekre, az új szellemi termés megismertetésére, az együttműködő szervezetek tevékenységének bemutatására, az egyesületi elismerések átadására. Szinte „megyei harangoló”-vá is vált ez a rendezvény, melynek többek között Celldömölk, Körmend, Sárvár, Ikervár, Rum, Csemeszkopács, Répcelak, Szentgotthárd, Rábagyarmat, Vasvár adott eddig otthont. Évente két-három alkalommal szakmai napot, műhelytalálkozót szervez a megyeszékhelyen illetve vidéki településeken, amelyeken a kutatómunka eredményeit teszi közzé.

Több jelentős konferenciának volt támogatója és társrendezője az egyesület, pl. a Csaba József emlékkonferenciának, a celldömölki Honismereti Munkaközösség jubileumi ünnepségnek, a Kresznerics Ferenc emlékünnepségnek stb.

A nemzetiségi honismereti munkát segítette a szentgotthárdi Pátria Nap megrendezésével, a Vasi Honismereti és Helytörténeti Közlemények önálló, kisebbségi tematikus számának megjelenítésével. A helyi patriotizmus erősítését szolgálta a Vas Megyéért Egyesülettel közösen megvalósított „Hűség ünnepe” programja, amely a trianoni békediktátummal elszakított Vas vármegyei községek visszatérésének évfordulójához kapcsolódott. 2002-ben közösen adományozták a „Legbátrabb Vas Megyei Község” címet Kercaszomor településnek az 1920-as hósi helytállása tiszteletére. (Büszkeség, hogy az Országgyűlés 2008-ban törvényben adományozta a településnek a „Legbátrabb falu” címet.)

A 2007-es Batthyány Jubileumi Emlékév igen gazdag megyei, helyi programjaiba az egyesület tagjai mindenütt aktívan bekapcsolódtak, segítők voltak az emlékidéző - emlékállító rendezvényeknek. (Celldömölk, Ikervár, Sárvár, Szombathely)

Az egyesületnek 2005-ig egyik legsikeresebb tevékenységi területe a honismereti alap- és továbbképzés volt, a bázisintézmény, a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ szakmai és anyagi támogatásával. Az egyesület fontosnak tartotta tagjai szakmai továbbképzését, a megyék között mindig a legnagyobb létszámmal vett részt (12-15 fő) az Országos Honismereti Akadémiákon. Vas megye eddig 3 alkalommal adott otthont a honismereti mozgalom legmagasabb szintű fórumának, az Országos Honismereti Akadémiának. Legutóbb 2010. június 28. – július 3. között rendezte meg a 38. Országos Honismereti Akadémiai Középséget. A hazai és a határon túli helytörténészek, tudományos szakemberek, kutatók 180 fős hallgatóságának az eseményt lehetőséget adott a honismereti mozgalom fél évszázados tevékenységének és társadalmi küldetésének összegzésére. Az akadémia két fő gondolatköre: Trianonnak gyszós 90. évfordulója és a szervezett honismereti munkának 50 éves jubileuma élénk közfigyelmet váltott ki.

A megye történeti értékeivel és különlegességeivel egész napos kirándulás keretében négy túra-útvonalon ismerkedtek a résztvevők. 2002-ben az egyesület rendezte a

